

 Av www.harvest.as – et nettmagasin om naturen og menneskers forhold til den.

Uteliv

I.C. DAHL

Land- skaps- maleren

[Tolket naturen]

FOTO: DAG FOSSE / NODE

John Christian Clausen Dahl (1788-1857), ofte forkortet I.C. Dahl, var den første store tolkeren av norsk natur og regnes som 1800-tallets fremste landskapsmaler. Hans mest kjente maleri, «Bjerk i storm», var ferdig i 1849, året etter Tidemand og Gudes «Brudeferden i Hardanger» – på det tidspunktet da nasjonalromantikken sto sterkest i både malerkunsten og i litteraturen.

I.C. Dahl gikk fra Bergen til Oslo med sine skissebøker under armen. Hensikten var å bli kjent med det norske landskapet i alle dets variasjoner. «Bjerk i storm» er blitt tolket som et bilde på nasjonen Norge, som riktignok lå under Sverige, men som sto opp, selv om det var storm. Om motivet ble skissert på turen mellom Oslo og Bergen, vites ikke.

«Bjerk i storm» henger i Bergen Kunstmuseum.

FOTO: TORBJØRN EKELUND

FØR HADDE ALLE EN VARIANT PÅ VEGGEN

Elg i solnedgang

[Nå peper vi Facebook med samme type bilder]

Det mest klassiske av alle norske naturmotiver er elgen som står på myra ved det lille tjernet og løfter hodet mot himmelen.

En gang var det nordmenns favorittmotiv, og kanskje er det fortsatt sånn for mange. For er det blitt selve symbolet på det plumpe og smakløse, det som i kunsten kalles kitsch? Masseproduserte banale gjenstander som minner om kunst, men som ikke er det.

Hvorfor er det sånn? Elgen er jo fin, maleriet er pent å se på, det er ingenting ubehagelig ved det, det utstråler på alle måter ro og harmoni, og kanskje er det nettopp her problemet ligger. Elg i solnedgang er et friksjonsfritt motiv uten andre tolkningsmuligheter enn at naturen er et vakkert og fredelig sted og at elgen er et majestetisk dyr. Motivets viser en idyll vi kanskje ikke kan tro på, og derfor kan vi tillate oss å le av det.

Hø-hø-hø, tenk at folk hadde dem på veggen, de må ha vært noen enkle skapninger. Vi innbiller oss at vi er blitt mer sofistikerte enn som så, men hva gjør vi når vi legger ut bilder på sosiale medier? Nesten samtlige av oss faller i elg i solnedgang-fellen hver eneste gang, vi fotograferer de mest banale motiver på den mest banale måten. Vi legger ut bilder som har rosa solnedganger og lutende furutrær, og gjerne en elg hvis den skulle dukke opp. Men det mangler alt annet: Et blikk, en komposisjon, noe som skurrer, en nerve, en fortolking av landskapet.

– **Torbjørn Ekelund**

SITATET

Nasjonal idyll

[Henrik Wergeland]

*Vårt hjerte
vet, vårt øye
ser hvor
godt og
vakkert
Norge er*

KUNST

Nasjonalromantikken

[Mye natur]

En retning innenfor litteraturen og malerkunsten som hadde sitt høydepunkt i Norge på midten av 1800-tallet. Nasjonalromantikken hadde en tydelig, nasjonsbyggende funksjon, og dens fremste virkemiddel var naturen.